

Лобода А. В., студ. 1 курсу, ФЕІМ, спец. «Фінанси і кредит»
Науковий керівник: Наумко Ю.С., доцент кафедри економіки
Сумського національного аграрного університету

СУЧАСНИЙ СТАН РОСЛИННИЦТВА, ЯК ВАЖЛИВОЇ ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку сільського господарства України все більш помітною стає необхідність дослідження та збереження однієї з основних галузей - рослинництва. Вивчення внутрішніх закономірностей галузі та її ланок – рослинництва є неможливим без використання методів статистичної науки та статистичної оцінки. При цьому необхідно враховувати, що рослинництво має ряд особливостей, порівняно з іншими галузями виробництва.

Особливістю розвитку рослинництва як галузі сільського господарства є порівняно висока питома вага селянських, фермерських і особистих підсобних господарств у виробництві зернових, цукрових буряків, овочів та інших видів продукції. Це зумовлює потребу у статистичному дослідженні сучасних тенденцій змін посівних площ і обсягів виробництва продукції.

Сільське господарство є однією із найважливіших галузей народного господарства України. В Україні постійно існує підвищена увага до зернового господарства, враховуючи, що зернові культури становлять основу продовольства для людей, забезпечують кормовий раціон для тварин та птиці. У поточному році станом на 27 листопада 2015 році у всіх категоріях господарств зернові та зернобобові культури при прогнозі 14,7 млн. га зібрані на площі 14,4 млн. га (99 відсотків до прогнозу), намолочено 59,7 млн. тонн зерна при врожайності 41,4 ц/га (у 2014 році – 43,3 ц/га).

Оцінюючи на основі статистичних показників розвиток рослинництва в Україні, використовуватимемо такі основні показники:

- розмір посівних площ, які використовують для вирощування окремих видів зернових та технічних культур, картоплі та овоче-баштанних культур, кормових культур;

- врожайність сільськогосподарських культур;

- валовий збір сільськогосподарських культур.

Найбільший вал зерна намолотили хлібороби у Полтавській – 5 млн. тонн, Харківській – 4,5 млн. тонн, Дніпропетровській – 4,0 млн. тонн, Вінницькій – 3,8 млн. тонн, Черкаській – 3,7 млн. тонн, Одеській – 3,6 млн. тонн, Кіровоградській та Сумській по – 3,3 млн. тонн, Чернігівській – 3,2 млн. тонн та Миколаївській – 3,0 млн. тонн областях.

Найвища урожайність зернових та зернобобових культур у Черкаській – 59,4 ц/га, Полтавській – 56,4 ц/га, Хмельницькій – 55,3 ц/га, Сумській – 53,9 ц/га, Київській – 51,8 ц/га областях.

Кукурудза на зерно при прогнозі 4,1 млн. га обмолочена у 2015р. на площі 3,9 млн. га або 95%, намолочено 21,8 млн. тонн при врожайності 56,0 ц/га (у 2014 р. – 59,0 ц/га).

Крім того, соя при прогнозі 2,1 млн. га зібрана з площі 2,1 млн. га або 100%, намолочено 3,8 млн. тонн при врожайності – 17,7 ц/га.

Цукрові буряки при прогнозі 238 тис. га викопано на площі 236 тис. га або 99%, накопано 10 млн. тонн при врожайності 425 ц/га (у 2014 р. – 464 ц/га), вивезено 9,3 млн. тонн.

Крім того, зяблевий обробіток ґрунту проведений на площі 12,7 млн. га (91% до прогнозу), в тому числі глибока оранка – 790 тис. га (114%).

Пшениця та тритикале посіяні на площі 5,6 млн. га, що становить 91% від запланованої площі, ячмінь – на площі 879 тис. га, або 84%, жито озиме – на площі 145 тис. га, або 92% запланованої площі.

Крім того, озимий ріпак посіяний на площі 649 тис. га.

Урожай та урожайність – це найважливіші показники розвитку та стану рослинництва в Україні, адже вони показують результат протягом року (років). В рівні урожайності відображається вплив комплексу природних і економічних умов, у яких здійснюється сільськогосподарське виробництво, зміни в агротехніці, технології і т.п. також від рівня урожайності залежить і валовий збір, показники ефективності рослинництва і СГ в цілому.

Обстеження посівів озимих зернових культур станом на 26.11.2015 р. показує, що сходи отримано на площі 5,3 млн. га (80% до посіяних), з них в доброму та задовільному стані 3,4 млн. га (64%), в слабкому та зрідженому стані – 1,9 млн. га (36%). За підрахунками близько 20% посівів (1,3 млн. га) не утворили сходів, найбільше таких площ в Дніпропетровській, Запорізькій та Харківській областях.

Крім того, сходи озимого ріпаку отримані на площі 557,3 тис. га (86% до посіяних), з них в доброму та задовільному стані 375 тис. га (67%), в слабкому та зрідженому стані – 180 тис. га (32%), загинуло 2,2 тис. га, або 0,4%. За підрахунками 14% посівів (91,2 тис. га) не утворили сходів, найбільше таких площ в Дніпропетровській, Запорізькій, Донецькій, Миколаївській та Полтавській областях.

Подальший стан посівів особливо тих, що не зійшли, слабких та зріджених у вирішальній мірі буде залежати від погодних умов, в першу чергу від кількості опадів та температурного режиму.

За даними регіонів валове виробництво зерна у 2015 році в Україні становить 59,2 млн. тонн, що повністю задовольнить внутрішні потреби та продовольчу безпеку держави, також збережеться хороший потенціал ресурсів для поставки на зовнішній ринок.

Основні проблеми розвитку рослинництва в Україні:

- застаріла техніка;
- відсутність стимулу з боку уряду для розвитку даної галузі;
- недосконалені технології, щодо створення нових сортів культур;
- забруднення земельних ресурсів;
- значні втрати під час збиранню урожаю через недосконалість збиральної техніки і технології збирання, низька технологічність сортів і гібридів, вилягання хлібів тощо;

Отже, потенціал України стосовно рослинництва є доволі високим. Родючі землі та клімат дає можливість вирощувати різноманітні культури. Покращення спостерігається у вирощуванні та збиранні зернових, сояшникових та бобових культур, стабільністю характеризується такі культури як картопля та овочі, а от відчутний спад є відносно цукрових буряків та кормових культур. Але через вище перелічений ряд актуальних причин розвиток рослинництва не розвивається в бажаних для економіки країни темпах. Тому, уряд та відповідні органи повинні вирішувати цю проблему шляхом розгляду питань щодо підтримки агробізнесу, підвищувати чи закуповувати потужну сучасну агротехніку з інших країн, потрібно зробити і стосовно меліорації земель, зокрема зменшити поверхневий стік, необхідно запроваджувати також контурну й контурно-меліоративну системи землекористування, використавши напрацьований науковий потенціал, що є в Україні, за кордоном, а також треба в більших масштабах використовувати методи біотехнології, зокрема міроклонування, яке дає змогу в стислі строки отримувати високоякісний насінний матеріал.

Література

1. Єрмаков О. Ю. Ефективність виробництва продукції рослинництва та перспектива розвитку галузі / О. Ю. Єрмаков // Наукове забезпечення сталого розвитку сільського господарства Полісся України. - К. : Алєфа (НАУ), 2004. – Т.1
2. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 19.09.2007 р. № 1158. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-%D0%BF> .
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
4. Клочко В.М. Шляхи підвищення ефективності АПК України / В.М. Клочко // Економіка АПК. – 2013. – № 1. – С.45–48.
5. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року /за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2012. – 182 с.
6. Офіційний сайт державної служби статистики України / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>